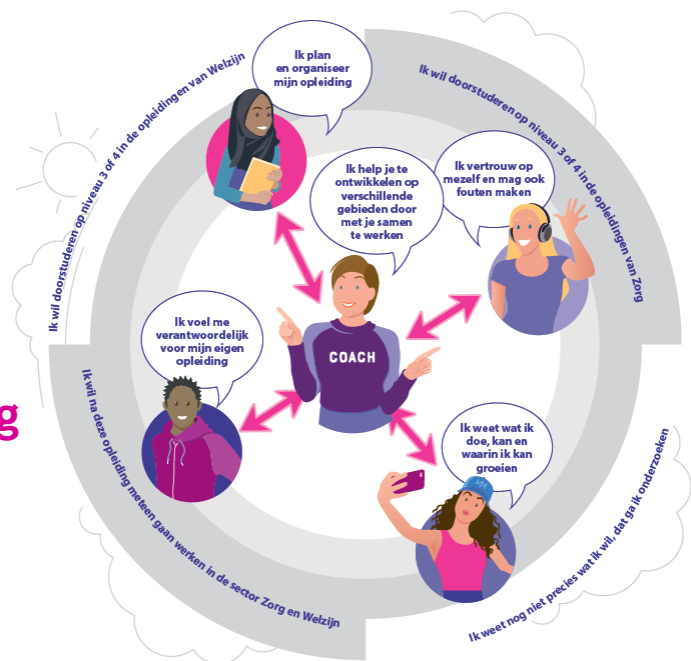

Dienstverlening Helpende Zorg en Welzijn

Studentgericht Curriculum

Informatie voor de Beroepspraktijkvorming

SUMMA
Maatschappij & Gezondheid

Inhoud

Inleiding	3
Doel van het document	3
Waarom een nieuwe opleiding?	3
Wat betekent dit voor de beroepspraktijkvorming?	4
Onze visie	5
Personalisatie, socialisatie en kwalificatie	5
Gepersonaliseerd leren.....	5
Wat vinden wij nog meer belangrijk?	6
De vier ontwikkellijnen als ontwikkel- en begeleidingsinstrument	7
Ontwikkellijnen in stapjes	7
Hoe worden de ontwikkellijnen gebruikt?.....	8
Modules	8
De loopbaan als rode draad	8
Didactisch coachen	9
Ontwikkellijn: Duidelijkheid.....	10
Ontwikkellijn: Verantwoordelijkheid.....	11
Ontwikkellijn: Verantwoordelijkheid.....	12
Ontwikkellijn: Zelfvertrouwen	13
Ontwikkellijn: Bewustwording.....	14
Ontwikkellijn: Bewustwording.....	15

Inleiding

De opleiding Dienstverlening Helpende Zorg en Welzijn van het Summa College is in het schooljaar 2019-2020 gestart met een nieuw onderwijsmodel. Wij noemen dit nieuwe onderwijsmodel: het studentgericht curriculum. Het is een vrij ingrijpende verandering die consequenties heeft voor onder andere de inhoud en de organisatie van de lessen, de begeleiding en ook de beoordeling van onze studenten. Het spreekt vanzelf dat wij iedereen die nauw betrokken is bij de opleiding van onze studenten zo goed mogelijk over deze veranderingen willen informeren, zo ook de beroepspraktijkvorming.

Wij beschikken als opleiding over een ruim aanbod van geaccrediteerde instellingen, groot en klein waar onze studenten een goede en veilige werkplek vinden om de kennis en vaardigheden die ze bij ons op de opleiding leren, in de praktijk toe te passen. In dit document willen wij de medewerkers uit de beroepspraktijkvorming, te weten praktijkopleiders, stagebegeleiders, gastouders en overige belangstellenden, meenemen in de gedachten achter dit nieuwe onderwijsmodel. Waarom het curriculum gewijzigd is en hoe de nieuwe opleiding in de praktijk eruitziet. Hoe beter de BPV hierover is geïnformeerd, hoe beter wij samen kunnen werken en de begeleiding in de praktijk in overeenstemming zal zijn met de visie en de daaraan gekoppelde onderwijspraktijk.

Doel van het document

Bij het opstellen van dit document hebben wij enkele doelen voor ogen gehad. Wij streven ernaar dat de opleiders in de BPV na het lezen van dit document ons kunnen volgen in de uitgangspunten van ons nieuwe onderwijs en met ons mee kunnen denken. Daardoor kan de opleider in de BPV:

- studenten van de opleiding DHZW te begeleiden vanuit de achterliggende gedachte van het onderwijsconcept;
- in de begeleiding van en interactie met studenten keuzes te maken die in lijn liggen met het onderwijsconcept;
- uitleg te geven aan andere collega's over het onderwijsconcept;
- werkbegeleiders coachen vanuit het onderwijsconcept.
- aan geven waar zij meer informatie en scholing willen om de begeleiding beter af te stemmen op het onderwijsconcept.

Waarom een nieuwe opleiding?

Het nieuwe onderwijsmodel is ingegeven door een aantal belangrijke veranderingen die nu in scholen en in de maatschappij plaatsvinden. Ook op de werkvloer zullen deze veranderingen onmiskenbaar zichtbaar zijn.

Zo zijn de studenten die zich de laatste jaren voor de opleiding DHZW aanmelden, veranderd. Waar we voorheen nog konden spreken van een typisch niveau 2-student, gaat het nu om een zeer heterogene groep qua talenten, leeftijd, vooropleiding, culturele achtergrond en speciale behoeften. Ook de arbeidsmarkt is de laatste jaren ingrijpend veranderd. Kennis en vaardigheden staan hier nog hoog in aanzien, maar andere kwaliteiten, zoals samenwerken, kritisch en probleemoplossend denken en proactief handelen zijn minstens zo belangrijk.

De student van nu moet tijdens de opleiding voldoende bagage meekrijgen om te kunnen switchen van baan als de arbeidsmarkt daarom vraagt en/of zich te blijven ontwikkelen om te anticiperen op veranderende eisen die het werk stelt. Tot slot, leven wij in een samenleving waarin het leven door toepassingen van o.a de techniek drastisch is veranderd. Deze maatschappij kenmerkt zich door veranderingen die elkaar in rap tempo opvolgen en waarin grote zekerheden niet meer bestaan. Al die veranderingen brengen een grote mate van onzekerheid met zich mee. Wij hebben het studentgericht curriculum nu ontwikkeld om onze studenten voor te bereiden op al deze veranderingen. Wij leren de studenten om te gaan met onzekerheid en verandering zodat zij minder uit het veld geslagen zijn wanneer ze ermee te maken krijgen. Dit “omgaan met” is gebaseerd op zelfvertrouwen en bewustzijn van eigen verantwoordelijkheid.

Al deze veranderingen, in combinatie met een nieuwe visie op leren en de vraag welke vorm van opleiden hierbij het beste past, hebben geleid tot het student gericht curriculum.

Wat betekent dit voor de beroepspraktijkvorming?

De beroepspraktijkvorming (BPV) is dé manier voor onze studenten om kennis en vaardigheden die ze op school geleerd hebben toe te passen in de praktijk en zich dit volledig eigen te maken. De BPV is daarmee een essentieel onderdeel van het leren. Dit vraagt van de stage, zowel inhoudelijk als organisatorisch, aansluiten op de route en het tempo van de student. We zien de begeleiding in de BPV als gelijkwaardige partner in opleiden die een evenredige bijdrage levert aan de ontwikkeling van de student. Mede hiervoor is het voor de begeleiding in praktijk van belang op de hoogte te zijn van de [uitgangspunten](#) van de nieuwe opleiding.

In het vervolg van dit document is de uitgebreide achtergrond te lezen van het nieuwe onderwijs waarnaar met links verwezen wordt voor diegene die interesse hebben in de uitvoerige achtergrond van het onderwijs.

De kern van het nieuwe onderwijs is dat wij werken vanuit het [individu in verbinding met de omgeving en het beroep](#). Wij richten ons op het [gedrag](#) van de student en de [ontwikkelgerichte begeleiding](#) die hierop stuurt. De leercoaching, volgens het principe van [didactisch coachen](#) samen met de [ontwikkellijnen](#), vormt de basis van de begeleiding. Deze begeleiding wordt door alle betrokkenen toegepast, elk met een eigen focus.

De leercoach begeleidt vooral het leerproces van de individuele student en bewaakt de grote lijn, de vakdocenten begeleiden het inhoudelijke programma en de BPV-begeleiders begeleiden het leren in de praktijk. Alle partijen zijn gelijkwaardig en hebben een rol in het ontwikkelproces van de student.

Onze visie

De volgende vraag was voor ons het uitgangspunt bij het bouwen aan de nieuwe opleiding DHZW.

Hoe kunnen wij onze studenten in deze tijd het beste opleiden tot bekwame professionals in de zorg?

Het antwoord op deze vraag hebben wij als volgt geformuleerd. Waar het volgens ons in modern beroepsonderwijs vooral om gaat, is dat onze studenten naast beroepskennis en vaardigheden, *kennis en vaardigheden voor het leven* leren. Deze *lifeskills* leren ze geïntegreerd met de beroepskwalificaties. Om dit te realiseren hebben wij een onderwijsmodel ontworpen dat gericht is op:

- individuele autonomie
- betekenisvolle burgers
- vaardigheid ten aanzien van snelle en constante verandering
- flexibiliteit
- duurzame ontwikkeling van het leervermogen

Voor alle doelstellingen die wij omschrijven wordt wel rekening gehouden met het opleidingsniveau van de student.

Personalisatie, socialisatie en kwalificatie

Een eerste kenmerk van het studentgericht curriculum is de focus op de ontwikkeling van sterke individuen die in staat zijn kritisch na te denken over hun eigen ontwikkeling (personalisatie) in relatie tot en in verbinding met de ontwikkelingen in de maatschappij, de wereld om hun heen (socialisatie). Daarmee bedoelen wij dat wij onze studenten leren dat ze moeten anticiperen op hun sociale omgeving en op de veranderingen in de werkomgeving die onzekerheden teweeg kunnen brengen. Met andere woorden, we bieden hun zekerheid door hen te leren omgaan met onzekerheid. Daarbij leren ze ook een aantal thema's uit goed burgerschap. Zo leren ze dat ze deel uitmaken van een samenleving met normen en waarden. Zij leren dat onze maatschappij in velerlei opzichten divers is en dat wij respectvol moeten omgaan met verschillen en oog moeten houden voor de dingen die ons verbinden. Deze kenmerken verbinden wij met de inhoudelijke beroepspraktijk (kwalificatie). Onze studenten leren in de inhoudelijke lessen al deze aspecten in relatie tot de kennis en vaardigheden die de basis vormen voor het toekomstige beroep. In de beroepspraktijkvorming passen zij deze kennis en vaardigheden toe en verwerven zij de deskundigheid om later het beroep van zorgprofessional uit te kunnen voeren.

Gepersonaliseerd leren

Een tweede kenmerk van het studentgericht curriculum is wat wij noemen 'het gepersonaliseerd leren'. Wat houdt dit in? De opleiding DHZW werkte voorheen met vaste programma's waarin alle studenten op een bepaald moment met dezelfde vakken bezig waren. Bij gepersonaliseerd leren volgen studenten veel meer hun

eigen route en maken ze keuzes die daarbij passen. Je zou kunnen zeggen dat het onderwijs meer afgestemd is op *de persoon*, in dit geval de student. Ze kunnen, binnen hun mogelijkheden en de mogelijkheden van de opleiding zelf kiezen in welke volgorde ze vakken willen volgen in welke periode, waardoor het onderwijs beter aan kan sluiten op de behoefte die er is vanuit de BPV. Studenten hebben ook de mogelijkheid hun eigen tempo te bepalen waarin zij hun opleiding doorlopen met een minimum van 1 jaar. Met het gepersonaliseerd leren komen we tegemoet aan de verschillen die er zijn bij de studenten die elk jaar onze opleiding binnenstromen. Door de mogelijkheid te bieden om eigen keuzes te maken sluiten we aan op de individuele leerbehoefte, prioriteit en capaciteit van de student.

Met het gepersonaliseerd leren willen wij bereiken dat de student “eigenaarschap” krijgt en voelt om zelfstandig te leren. Hij zich kan ontwikkelen en wij recht doen aan de individuele inzet en capaciteiten van de student. Hij werkt in deze opzet bewust aan het versterken van zijn persoonlijke kwaliteiten en eigenschappen in relatie tot het beroep.

Wat vinden wij nog meer belangrijk?

Onze docenten zetten zich in voor een meer inclusieve vorm van onderwijs vanuit de gedachte dat wij recht willen doen aan verscheidenheid. Omdat wij dit principe belangrijk vinden, willen wij het ook uitdrukkelijk uitdragen, intern naar collega-docenten en ook extern naar de medewerkers in de BPV. Onze studenten vormen namelijk een heterogene groep met uiteenlopende talenten en omstandigheden. Alle studenten hebben -mits zij voldoen aan de toelatingsvoorwaarden- recht om toegelaten te worden tot de opleiding. Met elkaar, met de BPV, met ouders en met de instanties binnen en buiten de opleiding willen wij een leeromgeving realiseren waarin ons eerste streven is om alle studenten, ook degenen die om allerlei redenen niet meteen meekunnen, binnen de opleiding te houden en te begeleiden naar een diploma. In de keuzes die wij als docenten maken, laten we ons onder andere leiden door deze gedachte van *inclusiviteit*.

Naast inclusiviteit werken wij ook vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid waarin we de nadruk leggen op wat iemand wel kan en minder op wat hij niet kan. Op die manier bevorderen we het denken in mogelijkheden en kansen en stimuleren wij het vertrouwen in eigen kunnen en oplossend vermogen.

Binnen het studentgericht curriculum willen wij tot slot studenten zoveel mogelijk stimuleren om vanuit hun intrinsieke motivatie te leren. Als je immers intrinsiek gemotiveerd bent, doe je iets omdat je het graag wilt en niet omdat iemand anders het wil. Het onderwijs is in zo’n setting gericht op ontwikkeling en niet zozeer op conditionering. “Intrinsieke motivatie is essentieel om tot fundamentele ontwikkeling te komen.” (Bors en Stevens, 2010). De begeleiding en de aanpak binnen de modules (de lessen) zijn geschikte situaties voor onze leercoaches en docenten om met de studenten aan de slag te gaan ter bevordering van hun

ontwikkeling. Geef studenten meer autonomie, geef ze structuur en zorg ervoor dat ze nieuwe kennis verwerven. Op deze manier zullen studenten leren vanuit motivatie.

De vier ontwikkellijnen als ontwikkel- en begeleidingsinstrument

Hoe is deze nieuwe opleiding nu georganiseerd? Onze studenten stromen de opleiding niet blanco in. De meesten komen van een vooropleiding waar ze van alles hebben geleerd. Ze hebben enige kennis van de wereld en beheersen in meer of mindere mate ook allerlei algemene vaardigheden. Uitgaand van de aanwezige kwaliteiten gaat de opleiding vanaf dag één aan de slag met de talenten van onze studenten maar ook met de dingen die ze nog niet zo goed kunnen. Gedurende de hele opleiding worden ze daarin begeleid en ondersteund door de leercoach, overige docenten en begeleiders in de BPV.

Een leercoach heeft een aantal studenten onder zijn hoede die hij gedurende de hele opleiding begeleidt en ondersteunt in hun leerproces. Leidend in de coaching zijn de zogenaamde ontwikkellijnen.

Wat zijn ontwikkellijnen? Om richting te geven aan de ontwikkeling van onze studenten zijn een aantal ontwikkelgebieden geselecteerd. Bij elk ontwikkelgebied zijn gedragsomschrijvingen voor de studenten geformuleerd. Deze gedragsomschrijvingen vormen de ontwikkellijnen en deze staan centraal in het onderwijs aan onze studenten. Binnen een ontwikkellijn kan de student zijn huidige gedrag herkennen en zien wat het volgende niveau is. Dit geeft hem richting waar naartoe hij kan ontwikkelen en daarmee kan hij zelfsturend werken aan zijn persoonlijke vorming. De bedoeling is dat onze studenten tijdens de opleiding heel bewust aan de slag gaan om ervoor te zorgen dat ze groei doormaken in de ontwikkellijnen en zodoende de basis leggen om zelfstandig te kunnen functioneren en blijvend ontwikkelen in de moderne maatschappij. Wij hebben in totaal vier ontwikkellijnen gemaakt. De ontwikkellijnen zijn:

- Zelfvertrouwen
- Bewustwording,
- Duidelijkheid
- Verantwoordelijkheid

Ontwikkellijnen in stapjes

Elke ontwikkellijn bestaat uit een set gedragsbeschrijvingen (rubric) die steeds meer kennis, vaardigheid en inzet van de student vragen. De student maakt zijn ontwikkeling inzichtelijk aan de hand van deze gedragsbeschrijvingen. Hij kan toelichten waar hij staat, reflecteren op zijn gedrag en laten zien dat hij een bepaalde leerstof of bepaald gedrag beheerst. De leercoach zal met de studenten die onder hem vallen, regelmatig gesprekken voeren die gaan over de studievoortgang. Bij deze gesprekken zijn de ontwikkellijnen leidend. Het is de bedoeling dat ook de student deze tabellen gebruikt om zicht te krijgen op de mate

waarin hij groei doormaakt. Zie vanaf pagina 11 voor de tabellen met de vier ontwikkellijnen plus de stapjes die erbij horen.

Hoe worden de ontwikkellijnen gebruikt?

De ontwikkellijnen worden op verschillende manieren en op verschillende momenten in de opleiding gebruikt. Zoals gezegd kan een student aan de hand van de tabel duidelijk zien waar hij staat en waar hij naartoe kan groeien. Daarnaast kan hij de tussenstapjes ook gebruiken om te reflecteren over zijn prestaties en vorderingen, want met de tabel kan heel goed inzichtelijk gemaakt worden hoe de persoonlijke vorming verloopt. De leercoach gebruikt de tussenstapjes als instrument om het gesprek aan te gaan en de voortgang te bespreken. De tabel met de ontwikkellijnen is een hulpmiddel. Het wordt door de leercoach gebruikt als begeleidingsinstrument en niet om je te beoordelen. Niet alle studenten zullen tijdens de opleiding het hoogst omschreven niveau bereiken, dat is ook geen doel op zich. Het gaat meer om het stimuleren van eigen inzicht, eigen regie en eigen verantwoordelijkheid. Vanuit de driehoek die student, BPV en school vormt zijn ook voor de medewerkers uit de BPV de ontwikkellijnen een hulpmiddel in de begeleiding van onze studenten. Daarom zijn de ontwikkellijnen ook opgenomen in de stageboeken van de studenten.

Modules

Op welke wijze wordt de inhoud van het studentgericht curriculum in de praktijk georganiseerd? Wij hebben een flexibel onderwijsaanbod in afgebakende modules ontwikkeld. De modules zijn brede instructieblokken waarin de beroeps specifieke onderwerpen, algemene vakken en de bijhorende vaardigheden worden aangeboden. Naast de modules worden er keuzedelen aangeboden.

De vier ontwikkellijnen zijn integraal in de modules opgenomen. Deze vorm van integraal leren vinden wij belangrijk, omdat wij uitgaan van het principe dat het bij het leren van een beroep niet om losse kennis en vaardigheden gaat, maar juist om de samenhang van deze kennis, vaardigheden en adequate beroepshouding. Binnen de modules werken wij ook vanuit de ontwikkellijnen die samen met de beroepsinhoud zorgen voor de ontwikkeling van de student tot beginnend beroepsbeoefenaar.

Soms zien we dat studenten vastlopen om diverse redenen. Om te voorkomen dat een student die vastloopt uitvalt of thuis zit en niet verder ontwikkeld hebben we “pauzemodulen” ontwikkeld. Deze pauzemodulen kan een student die voldoende kwaliteiten laat zien, maar even aandacht moet richten op een specifiek onderdeel gebruiken om effectief te werken aan belemmeringen. Zodra de belemmering voldoende opgelost is kan hij zijn leerroute weer oppakken en vervolgen.

De loopbaan als rode draad

Om de student te begeleiden in zijn onderwijsproces is een specifiek coachingsmodel nodig. Voor het begeleiden van de studenten gaan wij uit van de principes van het didactisch coachen (Voerman en Faber, 2016) en het activerende instructiemodel (Veenman, 2001). Iedere student krijgt een leercoach toegekend die hem of haar

gedurende het verblijf op school intensief begeleidt. Het uitgangspunt van de coaching zijn de ontwikkellijnen en daarbij hanteren onze leercoaches het principe van het didactisch coachen.

Didactisch coachen

Het didactisch coachen gaat uit van het principe dat studenten die les krijgen of begeleid worden door een docent/coach die hoge verwachtingen van hen heeft, beter presteren dan andere leerlingen. Dit geldt uiteraard ook voor de begeleiding in de BPV. Coaches die vanuit “hoge verwachtingen” studenten begeleiden, laten dat expliciet zien in hun gedrag. Ze stellen veel activerende vragen en geven alleen aanwijzingen als het echt nodig is. Belangrijk bij didactisch coachen is het regelmatig geven van leer-bevorderende feedback. Didactisch coachen is niet een doorsnee gesprek voeren met een student. Het vraagt enige kennis en vaardigheid van de coach. Het is een planmatige en doelgerichte wijze van coachen en feedback geven door de docent/coach op een manier die de motivatie verhoogt en het leren bevordert. De didactische coach is in pedagogisch opzicht vriendelijk voor zijn of haar studenten.

Ontwikkellijn: Duidelijkheid				
Plannen en organiseren				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Werk plannen	Ik heb geen idee hoe ik een planning moet maken.	Ik heb veel hulp nodig bij het plannen van mijn werk.	Ik kan met weinig hulp mijn werk plannen.	Ik kan mijn werk zelfstandig plannen.
Werken met een planning	Ik werk chaotisch en heb geen aandacht voor plan en schema.	Ik werk redelijk ordelijk en vergeet rekening te houden met het plan en schema.	Ik werk meestal ordelijk maar heb daarbij ondersteuning nodig bij de planning.	Ik werk zelfstandig, systematisch en volgens plan. Ik controleer of ik op schema zit.
Afspraken nakomen m.b.t. maken en inleveren opdrachten	Ik weet niet welke opdrachten en wanneer ik deze af moet hebben, daarom zijn ze niet op tijd klaar en lever ik deze niet of te laat in.	Ik weet regelmatig niet welke opdrachten ik moet maken en wanneer deze af moeten zijn. Regelmatig zijn ze niet op tijd af en lever ik ze te laat in.	Ik weet meestal welke opdrachten ik wanneer af moet hebben. Ik lever ze meestal op tijd in.	Ik weet wanneer en welke opdrachten ik af moet hebben. Deze zijn volledig en op tijd af en lever ze in volgens afspraak.
Hoe ga ik met mijn spullen om?	Ik vergeet mijn spullen vaak en/of laat ze slingeren.	Ik vergeet mijn spullen regelmatig of ben ze nogal eens kwijt.	Ik heb meestal mijn spullen bij me en let er meestal goed op.	Ik zorg dat ik mijn spullen bij me heb en dat deze netjes klaar liggen.
Werkverzorging	Mijn werk ziet er slordig uit of is niet logisch opgebouwd.	mijn werk ziet er netjes uit maar is niet logisch opgebouwd.	Mijn werk ziet er netjes uit en is logisch opgebouwd.	Ik heb extra werk gemaakt van de uitvoering van mijn werk.
De juiste (digitale) materialen en middelen gebruiken	Ik weet vaak niet welke (digitale) materialen en middelen ik nodig heb en weet deze meestal niet te vinden.	Ik heb regelmatig hulp nodig bij het kiezen van de juiste (digitale) middelen en materialen en waar deze te vinden.	Ik heb soms hulp nodig bij de keuze van de juiste (digitale) materialen en middelen. Meestal weet ik zelf waar ik deze kan vinden.	Ik weet welke (digitale) middelen en materialen ik nodig heb, waar ze te vinden en gebruik ze op een juiste manier.
Digitaal werk	Het lukt mij niet altijd mijn digitaal werk op te slaan, opgeslagen werk vind ik lastig terug.	Ik sla mijn werk digitaal op maar kan het niet altijd terug vinden.	Ik sla mijn werk op een geordende manier op en kan het meestal goed terug vinden.	Ik kan mijn opgeslagen werk terugvinden waardoor ik overal mijn werk kan doen op verschillende apparaten.

Ontwikkellijn: Verantwoordelijkheid				
Samenwerken				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Omgaan met feedback/ zelfinzicht	Ik pas zelden mijn gedrag of werk aan als de feedback hierop wel terecht is. Ik voel het als kritiek op mezelf en word boos of onverschillig. Ik vind het lastig om naar mijn eigen gedrag te kijken om te zien waar ik mijzelf in kan verbeteren. Ik heb niet de juiste woorden om aan te geven wat er speelt of wat ik vind. Ik wil dat ook niet.	Ik pas mijn gedrag of werk soms aan als de feedback hierop terecht is. Ik voel me vaak als persoon aangevallen. Ik kan met hulp van de docent mijn eigen gedrag en manier van leren bekijken om te zien waarin ik mijzelf kan verbeteren. Ik verwoord moeilijk wat er speelt en wat ik vind maar wil dat wel.	Ik pas regelmatig mijn gedrag of werk aan als de feedback hierop terecht is. Ik voel me zo nu en dan als persoon aangevallen. Ik kan met weinig hulp van de docent mijn eigen gedrag en manier van leren bekijken om te zien waarin ik mijzelf kan verbeteren... en ik kan onder begeleiding van een docent een eigen leerdoel formuleren.	Ik pas mijn gedrag of werk aan als feedback terecht is. Ik voel me niet als persoon aangevallen. Ik kan mijn eigen gedrag en manier van leren bekijken om te zien waarin ik mijzelf kan verbeteren... ...en ik kan op basis hiervan een eigen leerdoel formuleren.
Afspraken nakomen	Ik kom mijn afspraken niet na.	Ik kom soms mijn afspraken na.	Ik kom meestal de gemaakte afspraken na.	Ik kom alle gemaakte afspraken na.
Voor jezelf opkomen	Ik neem pas een standpunt in na gesprek met mijn groepsleden	Ik heb moeite mijn standpunt te verdedigen	Ik durf meestal een standpunt in te nemen en het te verdedigen	Ik durf een standpunt in te nemen en het te verdedigen
Verantwoordelijkheid nemen - voor de groep - voor jezelf	Ik bemoei me niet met het overleg en de taakverdeling van de groep. Ik reageer negatief als ik op mijn verantwoordelijkheid word aangesproken.	Ik voel me pas verantwoordelijk voor het resultaat van de groep als ik daarop word aangesproken.	Ik voel me verantwoordelijk voor het resultaat van de groep. Ik lever hieraan mijn bijdrage.	Ik voel me verantwoordelijk voor het resultaat van de groep en kan dat benoemen en toelichten
Initiatief tonen	Ik doe alleen maar iets als een ander het vraagt. Ik heb weinig ideeën.	Ik heb vaak aansturing nodig voordat ik initiatief toon	Ik toon meestal initiatief, maar heb soms wat aansturing nodig.	Ik toon duidelijk initiatief. En ik breng ideeën in.

Ontwikkellijn: Verantwoordelijkheid				
Zelfregulatie/ zelfstandig werken				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Aandacht richten/focus	Ik ga aan de slag met het maken van de opdrachten als ik ze begrijp en leuk vind.	Ik ga aan de slag met het maken van de opdrachten en vraag hulp bij onduidelijkheid.	Ik ga aan de slag met de opdrachten en gebruik de tips en adviezen om door te gaan.	Ik blijf aan het werk met de opdracht/ taak ook als ik deze moeilijk vind of niet zo leuk.
Leerstrategieën	De docent bepaalt op welke manier ik aan het werk ga.	Ik heb de docent nodig om mij te helpen kiezen op welke manier ik mijn doelen kan behalen	Ik kies meestal zelf de manier van werken die bij mij past om mijn doelen te halen.	Ik kies de manier van werken die het beste bij mij past om mijn doelen te halen.
Reflectie en zelfbeoordeling	Ik ben niet in staat om te reflecteren op mijn eigen handelen en de uitvoering van de taak, ik heb geen inzicht in mijn eigen capaciteiten en de ontwikkeling daarvan en neem geen verantwoordelijkheid en consequenties voor mijn eigen handelen en de keuzes die worden gemaakt	Ik ben soms in staat om te reflecteren op mijn eigen handelen en de uitvoering van de taak, ik heb soms inzicht in de eigen capaciteiten en de ontwikkeling daarvan en neem soms verantwoordelijkheid en consequenties voor mijn eigen handelen en de keuzes die worden gemaakt	Ik ben regelmatig in staat om te reflecteren op mijn eigen handelen en de uitvoering van de taak, ik heb regelmatig inzicht in mijn eigen capaciteiten en de ontwikkeling daarvan en neem regelmatig verantwoordelijkheid en consequenties voor mijn eigen handelen en de keuzes die worden gemaakt	Ik kan reflecteren op mijn eigen handelen en de uitvoering van de taak, ik heb inzicht in mijn eigen capaciteiten en de ontwikkeling daarvan en neem verantwoordelijkheid en consequenties voor mijn eigen handelen en de keuzes die worden gemaakt

Ontwikkellijn: Zelfvertrouwen				
Feedback geven en ontvangen, sterke punten				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Mijn sterke punten zien	Ik geloof zelden of nooit dat ik succes zal hebben als ik een nieuwe taak moet uitvoeren. Ik kan mijn sterke punten niet benoemen	Ik geloof soms dat ik succes zal hebben als ik een nieuwe taak moet uitvoeren. Ik begin na te denken over enkele sterke punten; Ik heb wel hulp nodig.	Ik geloof dat ik succes zal hebben als ik een nieuwe taak moet uitvoeren; ik kan enkele sterke punten benoemen.	Ik kijk uit naar uitdagingen; ik herken mijn successen en ik kan zonder oordeel mijn goede en minder goede kanten benoemen.
Hoe ben ik in de groep?	Ik durf niet de rol van leider te nemen zelfs niet als ik het kan; ik denk dan gauw dat iemand anders het beter kan.	Ik neem niet vaak de leiding ook als ik het kan, omdat ik denk dat iemand anders het beter kan.	Ik neem soms de leiding over als ik denk dat ik het kan. Ik heb daarbij wel een aanmoediging nodig.	Ik weet wanneer ik de leiding moet nemen en wanneer ik het aan iemand anders moet overlaten; ik sta daarbij open voor de mening van anderen.
Voor mezelf opkomen	Ik neem zelden een standpunt in ook al heb ik voor mezelf een mening.	Ik neem soms een standpunt in maar laat me gauw door anderen overtuigen.	Ik durf meestal een standpunt in te nemen maar weet niet goed hoe het te verdedigen.	Ik durf een standpunt in te nemen en het te verdedigen.
Oriënteren op de toekomst	Ik weet helemaal niet welke kennis ik moet hebben voor een mogelijke vervolgopleiding of toekomstig werk, ook niet mijn minder sterke punten.	Ik heb moeite om te beschrijven wat ik goed kan en wat minder goed in verband met mogelijke vervolgopleiding of toekomstig werk.	Ik kan zowel mijn kennis en vaardigheden en grenzen beschrijven in verband met een mogelijke vervolgopleiding of toekomstig werk.	Ik kan mijn kennis, vaardigheden en grenzen nauwkeurig inschatten en benoemen in verband met een vervolgopleiding of toekomstig werk.
Mijn zelfvertrouwen algemeen	Ik laat zelden in mijn gedrag zien dat ik vertrouwen heb in eigen capaciteiten; ik denk dat ik niets kan en dat anderen dat ook van mij denken.	Af en toe laat ik in mijn gedrag zien dat ik vertrouwen heb in eigen capaciteiten; het gaat moeizaam; ik heb daarbij veel hulp nodig.	Ik laat vaak in mijn gedrag zien dat ik vertrouwen heb in eigen capaciteiten; soms weer niet als ik bijv. teleurgesteld ben.	Ik laat consequent in mijn gedrag zien dat ik vertrouwen heb in eigen capaciteiten ongeacht mijn prestaties.

Ontwikkellijn: Bewustwording				
Reflectie (nadenken over)				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Eigen aanpak	Ik vind het lastig om uit te leggen hoe ik de dingen heb aangepakt. Ik kan niet aangeven of mijn aanpak wel of niet effectief was.	Ik kan, met hulp, redelijk uitleggen hoe ik de dingen heb aangepakt. Ik vind het nog lastig om aan te geven of mijn aanpak wel of niet effectief was en waarom.	Ik kan uitleggen hoe ik dingen heb aangepakt en ik kan, onder begeleiding, goed aangeven of mijn aanpak wel of niet effectief is geweest en waarom.	Ik kan uitleggen hoe en waarom ik dingen heb aangepakt en kan, zelfstandig, goed aangeven om mijn aanpak wel of niet effectief is geweest en waarom.
Eigen gedrag	Ik denk niet of zelden na over hoe ik overkom.	Ik sta meestal stil bij mijn gedrag, ik heb niet altijd in de gaten hoe ik overkom.	Ik sta stil bij mijn gedrag en ik heb meestal in de gaten hoe ik overkom. Soms heb ik nog tips nodig.	Ik sta stil bij mijn gedrag en weet hoe ik overkom. Ik kan aangeven op welke punten ik mijn communicatie zou kunnen verbeteren.
Eigen werk	Ik heb geen idee of ik opdrachten wel of niet goed maak.	Ik denk een idee te hebben of ik mijn opdrachten wel of niet goed maak, maar regelmatig is de beoordeling anders dan ik dacht.	Ik heb een idee over of ik mijn opdrachten wel of niet goed maak, ik kan uitleggen wat er goed of niet goed is aan mijn werk en kan een aantal verbeterpunten noemen.	Ik kan uitleggen wat er goed of niet goed is aan mijn werk en kan (bijna) alle verbeterpunten noemen.

Ontwikkellijn: Bewustwording				
Onderzoeken, nieuwsgierig, probleem oplossen				
Aandachtspunt	*	**	***	****
Vragen formuleren	Ik kan heel moeilijk bedenken wat ik te weten wil komen. Ik weet niet wat ik moet vragen.	Ik vind het lastig om te bedenken wat ik te weten wil komen. Ik zoek hulp bij anderen om vragen te formuleren.	Ik kan meestal bedenken wat ik te weten wil komen. Ik kan daarvoor zelf vragen formuleren.	Ik ben nieuwsgierig en wil graag dingen begrijpen. Ik kan goed bedenken wat ik te weten wil komen. Ik kan daarvoor passende vragen formuleren.
Informatie verzamelen en beoordelen	Ik heb hulp nodig om bij een vraag of opdracht bruikbare informatie te verzamelen.	Ik vind de bruikbare informatie maar kan nog niet hoofd- van bijzaken scheiden of mening en feiten.	Ik vind bruikbare informatie, weet mening van feit te scheiden maar nog niet altijd of de informatie betrouwbaar is.	Ik kan bij een vraag of opdracht goed bruikbare informatie verzamelen en beoordelen.
Openstaan voor mening van anderen	Ik sta lang niet altijd open voor meningen van anderen en kan zaken moeilijk van verschillende kanten bekijken. Ik oordeel vaak te snel. Ik vind duidelijkheid erg belangrijk.	Ik sta soms open voor andere denkwijzen, accepteer soms dat iemand een andere mening kan hebben maar meestal heb ik gelijk. Ik vind het fijn om snel duidelijkheid te hebben.	Ik luister meestal wel naar anderen en accepteer dat iemand een andere mening kan hebben. Ik denk na over wat de ander heeft gezegd. Ik vind het niet erg als iets daarom niet helemaal duidelijk wordt.	Ik sta open voor meningen van anderen en kan op meerdere manieren naar dingen kijken. Ik kan mijn mening bijstellen.
Oplossingen zien	ik zie niet snel oplossingen voor problemen.	ik kan informatie en meningen koppelen en dan soms tot een oplossing komen	ik vind meestal verschillende oplossingen bij problemen en anders haal ik er anderen bij om mee te denken	ik kom soms met nieuwe en verrassende oplossingen.
Standpunt innemen	Ik heb maar zelden een eigen mening. Meestal kan ik niet uitleggen waarom ik iets vind.	Ik vind het vaak lastig om goed na te denken over mijn mening. Wanneer een docent mij helpt kan ik uitleggen waarom ik iets vind. Vaak geloof ik anderen snel.	Ik denk meestal goed na en heb een eigen mening. Ik kan met voor- en tegen redenen uitleggen waarom ik iets vind. Als anderen iets zeggen dan sta ik er meestal voor open en ik denk er soms over na.	Ik denk goed na en heb een eigen mening. Ik kan met voor- en tegen redenen uitleggen waarom ik iets vind. Als anderen iets zeggen dan sta ik er voor open, denk ik erover na en kom ik er vaak op terug.